

Prowind zoekt zijn weg in Nederland

Johannes Busmann, melkveehouder in het Duitse Bad Bentheim, bracht in het jaar 2000 zijn al langer bestaande wens om met wind zijn eigen energie op te gaan wekken, in praktijk. Hij begon met een E40 windturbine op zijn eigen boeren erf en breidde dat uit, samen met burens in de omgeving. Het was de kiem voor het ontstaan van Prowind.

Prowind groeide uit tot een duurzame energie bedrijf, gevestigd in Osnabrück. Het bedrijf werkt veelal met boeren- en/of burgergroepen aan wind- en inmiddels ook zonne-energieprojecten. Een reis naar Canada met het Duitse ministerie van Economische zaken in 2008 mondde, via contact met een ondernemer ter plaatse, uit in de oprichting van Prowind inc.

Een van hun grootste projecten is burgerwindpark Gunn's Hill in Canada bij de plaats Hamilton. In 2017 volgde de stap naar Nederland, waar een tweede dochterbedrijf: Prowind bv, werd opgericht. WindNieuws bezocht directeur Jörn Maathuis bij de huidige vestiging van Prowind in Zwolle.

Jörn Maathuis

DOOR **TITIA VAN LEEUWEN**

Prowind zag toekomst in Nederland vanuit de opvatting dat er in Nederland nog een lange weg te gaan is met de energietransitie en met wind-energie vanuit burgerinitiatieven, terwijl in Duitsland de burgerprojecten, waar Prowind bij betrokken is, goed liepen en nog steeds lopen. Volgens Prowind gaat het bij hun projecten in Duitsland goed.

Onlangs is er nog een park afgerond in Sögel, Landkreis Emsland. Wel onderschrijven ze de boodschap van Craig Morris dat het huidige veiligheidsbeleid in Duitsland onzekerheid voor burgerinitiatieven met zich meebrengt (in WindNieuws 2019-6, red.).

“Ook in Sögel hebben we lokale burgers met procesparticipatie en financiële participatie in de vorm van obligaties en aandeelhouderschap betrokken,” vertelt Maathuis. “Die aanpak geldt voor alle projecten die wij oppakken. We worden vaak benaderd door gemeenten en initiatiefnemers. Vaak ook door burgers die eerst op basis van weerstand reageren, maar vervolgens bedenken dat ‘als het dan toch moet, we er beter zelf bij betrokken kunnen zijn en zelf de touwtjes in handen kunnen nemen’. Deze ervaring in Duitsland en in Nederland maken we juist de laatste tijd heel veel mee.”

Prowind heeft in oktober 2017 haar Nederlandse bv opgericht. Vanaf dat

moment is Prowind in Nederland heel klein begonnen. Vanachter een laptop in de huiskamer is het bedrijf opgebouwd en gegroeid. Er loopt nu een flink aantal projecten, waaronder het windpark Koningspleij, windenergie in Someren en het zonnepark aan de Broekstraat in Voorst. Aan het project in Voorst is Prowind twee jaar geleden begonnen.

Maathuis: “als je wind kent, dan weet je ook wat je bij zonprojecten kunt tegenkomen in het kader van stakeholdermanagement.” Prowind werkte vanaf het begin samen met Bosch en van Rijn, die een inventarisatie maakte op basis van het elektriciteitsnet, dus waar plaats is op het elektriciteitsnet voor aansluiting

van wind- en zonne-energieprojecten. Op basis van die inventarisatie kwam het plan voor het zonnepark in Voorst van de grond.

“Het zonnepark in Voorst is een sprekend voorbeeld van hoe we werken. De gemeente wilde in 2030 energieneutraal zijn en had windenergie uitgesloten. De betrokken wethouder wilde een zonnepark. Daarvoor bleek een geschikte locatie beschikbaar te zijn. We begonnen met de grondeigenaren op die locatie. Die hebben we kunnen overtuigen dat onze manier van werken, namelijk het direct betrekken van omwonenden, het meest kansrijk is. Toen we de grondeigenaren mee hadden, zijn we met de omwonenden gaan praten over de plannen.

Men wist ons in eerste instantie goed te overtuigen van wat men vond, door massaal weg te blijven bij de eerste informatieavonden. De lokale wethouder ging toen alsnog de buurt in en wist de mensen te bewegen om toch op zijn minst met ons te gaan praten. Vervolgens begon een lange periode van veel praten en koffiedrinken. Daarna kwam het besef dat er wel iets moest gebeuren, vanwege het beleidsvoornemen van de gemeente om energieneutraal te zijn in 2030.

In februari 2019 kwam het zover dat we samen met de buurt met het voorstel naar de gemeenteraad konden gaan. Een aantal tegenstanders heeft toen alsnog een zienswijze ingediend tegen het plan. Ook met hen zijn we in gesprek gegaan en dat leidde tot nadere afspraken over procesparticipatie. Onder andere mochten ze bepalen hoe het zonneveld eruit zou komen te zien. Men kreeg financiële middelen voor de landschappelijke inrichting en een landschapsarchitect.

Op dit moment is er een onherroepelijke omgevingsvergunning en een Wnb-ontheffing. In maart kunnen we met de aanleg beginnen. Hier is het dus zonder beroepen bij de Raad van State helemaal goed gegaan.”

De ervaringen van Prowind met de Nederlandse projecten zijn anders dan in Duitsland. Dat komt volgens Maathuis vooral door de grote verschillen tussen

lokale culturen en talen of dialecten op een klein oppervlak. In Duitsland ervaart men alles veel grootschaliger met minder onderlinge verschillen. “Het gaat in Nederland om heel precies maatwerk.”

“Als je wind kent, dan weet je ook wat je bij zonprojecten kunt tegenkomen.”

De vraag naar projecten komt bij Prowind meestal vanuit de lokale gemeenschap. Maar soms gaat het toch te snel. Zo werden ze benaderd door een groep van agrariërs uit Westerwolde in Groningen voor de aanleg van een windpark. Met hen is Prowind gaan kijken hoe windenergie in de gemeente het best van de grond te krijgen is. Voor Prowind was dat de weg van het snel betrekken van de burgers. Prowind stapte ook direct op de omwonenden af, maar die wisten nog van niets en kwamen gelijk in verzet. Hier kwam het betrekken van de bewoners wat te vroeg omdat de gemeente nog geen beleid voor duurzame energie had. Dat bleek contraproductief te werken.

Gedeputeerde Nienke Homan greep toen in. Zij stelde dat het provinciebestuur windmolens voor en door de Groningers wil. En dat dat in samenwerking met energietoeplichtingen en energiebedrijven moet en in overleg met de gemeente.

Zij gaf aan dat de provincie wil dat inwoners collectief hun windmolens krijgen, maar dat de tijd genomen moet worden om het goed te organiseren. Een eerste stap moet daarvoor een gemeentelijk beleid voor duurzame energie zijn. Na overleg met de gedeputeerde heeft Prowind besloten even pas op de plaats te maken in Westerwolde en eerst de besluitvorming in de gemeente over het lokale energiebeleid af te wachten.

Dat brengt het gesprek naar de Regionale Energie Strategieën (RES). Die kent men in Duitsland niet. In Nederland merkt Prowind dat de vraag vanuit gemeenten vanwege het RES-beleid ook richting Prowind sterk aantrekt. Het voorbeeld van de rol van Prowind bij de voorbereiding van het zonnepark van Voorst heeft een positief effect. “We krijgen momenteel veel vragen vanuit diverse gemeenten en kunnen met de huidige bezetting van ons bedrijf die vraag niet aan. Het moederbedrijf in Osnabrück heeft ons een sterke uitbreiding voor het komende jaar mogelijk gemaakt. We zitten als Prowind overigens niet zelf aan tafel bij de RES'en.”

Prowind heeft in Nederland, vanaf hun komst in 2017, een paar projecten concreet lopen en veel in potentie. Het project dat het verst in procedure is, is Koningpleij.

“Koningspleij was al in voorbereiding en wij hadden het geluk dat we het konden

Vervolg 'Prowind zoekt zijn weg in Nederland'

overnemen. In principe zijn inmiddels alle beroepen ongegrond verklaard, behalve één rond twee woningen die in het plan aangemerkt zijn als bedrijfswoningen. De Raad van State wil daar een betere onderbouwing voor. De hoorzitting daarover was in december 2019. Nu wachten wij elke minuut van de dag op de uitspraak van de Raad van State op dit laatste punt. Als dat goed gaat kunnen we dit jaar gaan bouwen en anders starten we dit jaar met Voorst en hopelijk in 2021 alsnog met Koningspleij.”

“In Someren hebben we een samenwerkingsovereenkomst met de lokale energiecoöperatie Zummere Power. Daar is het natuuronderzoek afgerond en wordt, zodra de gemeente groen licht gegeven heeft, met de uitvoering van een MER-procedure gestart. Daarnaast gaat nog het traject plaatsvinden met de omwonenden.

In Ermelo is recent het principeverzoek bij de gemeente ingediend. De gemeente heeft een aantal criteria geformuleerd, die zij als kader hanteren voor dergelijk projecten. We zijn daar eerst in contact gekomen met de lokale buurtvereniging

Horst&Telgt. Die zagen in het begin een windinitiatief niet zitten. Maar gingen vervolgens denken: ‘het zal er wel van komen, dus laten we ons er dan zelf mee gaan bemoeien’. Toen zijn zij met ons in contact gekomen en wij hebben hen voorgesteld hoe we er een gezamenlijk project van grondeigenaren en omwonenden van kunnen maken.

In Westerwolde en Koningspleij gaan we uit van 66 procent in eigendom van de omgeving. Bij Voorst gaat het om 50 procent en in Ermelo ook 50 procent, dus steeds conform het klimaatakkoord (dat streeft naar 50 procent lokaal eigendom).”